

กฎหมายล้มละลาย

การบรรยายครั้งที่ ๔

โดย อาจารย์ ดร.กนก จุลมนต์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา

วันอังคารที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

ณ เนติบัณฑิตยสภา

๕.๒ คำพิพากษายกฟ้อง

๒) ลูกหนี้นำสืบได้ว่าอาจชำระหนี้ได้ทั้งหมด

- แม้ว่าจำเลยจะ ได้รับ โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและห้องชุดดังกล่าวมา ภายหลังจากที่ โจทก์ได้ฟ้องคดีล้มละลายแล้วก็ตาม ย่อมเป็น ทรัพย์สินที่จก.สามารถบังคับชำระหนี้ได้ ห้ามกม.กำหนดว่าต้อง เป็นทส.ที่มีอยู่ก่อนฟ้องคดีล้มไม่ (๔๐๔๖/๔๑)
- ...แม้จำเลยเพิ่งแสดงในชั้นอุทธรณ์...และ โจทก์ไม่แก้อุทธรณ์ โต้แย้ง (๑๘๕๓๓/๕๖)

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย (ต่อ)

๓) มีเหตุอื่นที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย

- หนี้ขาดอายุความ แม่ ล. จะมีได้ยกขึ้นต่อผู้ว่าฟ้อง จก. ขาดอายุความ เป็นหนี้ที่ฟ้องร้องให้บังคับคดีไม่ได้จึงไม่อาจขอรับชำระหนี้ได้ตาม มาตรา ๕๔ (๑) ถือเป็นเหตุอย่างหนึ่งที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย ตาม ม. ๑๔ (๓๑/๒๒ และ *๒๒๒๐/๖๐*)
- สิทธิเรียกร้องตามคำพิพากษาที่ล่วงเลยระยะเวลาในการบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. ม. ๒๓๑ (เดิม) ก็ไม่อาจนำมาฟ้องลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ล้มละลายได้ (๒๕๐๐/๔๓)

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย (ต่อ)

๖. การให้โอกาสจำเลยในการต่อสู้คดี

พ.ร.บ.ล้มละลายฯ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลจะไม่เคร่งครัดในการนำสืบพยานหลักฐานของฝ่ายลูกหนี้หรือ ล. แม้ว่าจะฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. บ้างก็ตาม ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้ เช่น กรณี ล. มิได้ยื่นบัญชีระบุพยาน (๘๕๐/๓๔) กรณี ล. ยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมล่วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (๗๘๒๓/๒๘) กรณี ล. มิได้ส่งสำเนาเอกสารให้อีกฝ่ายหนึ่งภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (๑๘๐๔/๓๒) กรณีที่มีกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง แต่ขอสืบพยานบุคคลเพื่อให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเอกสาร (๕๒๓๓/๓๕)

๗. คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว: ม. ๖ “พิทักษ์ทรัพย์”; ม. ๑๗

- ศาลตามมาตรา ๑๗ ต้องหมายถึงศาลชั้นต้นหรือศาลล้มละลายเท่านั้น เพราะถ้าได้ผ่านการพิจารณาของ ศ.ชั้นต้น ไปจน ศ.ชั้นต้นมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือมีคำพิพากษาแล้ว กรณีก็ไม่จำเป็นต้องทำการไต่สวนฟังว่าคดีมีมูลหรือไม่อีก (๒๑๔๒/๑๗)
- ม. ๑๗ บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว จก. จะขอให้ศาลมีคำสั่งยึดทส.ของลูกหนี้ไว้ก่อนพิพากษาตาม ป.วิ.พ. ม. ๒๕๔ (๑) ไม่ได้ (๓๗๒๑/๓๕)
- อย่างไรก็ตาม กรณี จก. ขอให้ศาลกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ในระหว่างการพิจารณาคดีล้มละลาย ตาม ป.วิ.พ. ม. ๒๖๔ จก. ขอได้ (คำสั่งคำร้องศ.ฎีกาที่ ๑๗๖๖/๒๕๓๑)
- ข้อสอบเนติบัณฑิต สมัยที่ ๖๕

กระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย (ต่อ)

๘. การถอนฟ้องคดีล้มละลาย ม. ๑๑ ว.หนึ่ง

- การถอนฟ้องคดีล้มละลายจะกระทำได้แต่เฉพาะในศาลชั้นต้น และก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเท่านั้น จึงเป็นดุลยพินิจของศาลชั้นต้นหรือศาลล้มละลายกลางที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ จก. ถอนฟ้องก็ได้ (๓๕๕๐-๓๕๕๑/๕๓)
- โดยไม่ต้องคำนึงว่า จล. ได้ยื่นคำให้การแล้วหรือไม่ (คำสั่งศาลฎีกาที่ ๑๕๕๓/๔๓)

กระบวนการพิจารณาหลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

๑. การแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่ง ม. ๑๕๕
 ๒. การประกาศโฆษณาคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ม. ๒๘, ๑๔๘/๑
 ๓. การออกหมายเรียกลูกหนี้มาสอบสวนเกี่ยวกับกิจการหรือทรัพย์สิน
ม. ๑๑๓
 ๔. การยึดดวงตรา สมุดบัญชี เอกสาร และทรัพย์สิน ม. ๑๕, ๒๐ และ
๑๐๕
- จพท. ไม่มีอำนาจยึดหรืออายัด ทส. ซึ่งเคยเป็นของลูกหนี้แต่ลูกหนี้ได้โอนให้บุคคลอื่นไปก่อนแล้ว เว้นแต่จะได้มีการเพิกถอนการโอนเสียก่อน (๕๑๒/๒๔)

๕. การจัดการทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้

๕.๑ ห้ามมิให้ลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์กระทำการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือกิจการของตน ม. ๒๔ ฝ่าฝืนโทษ

ล. ทำสัญญาจ้าง จก. ในขณะที่ ศ.ล้ม มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ล. เด็ดขาดตกเป็น โฆษะ โดยไม่คำนึงว่า จก. ซึ่งเป็นคู่สัญญาจะทราบว่า ล. ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือล้มละลายหรือไม่ แม้ต่อมาศาล จ. มีนบุรีมีคำพิพากษาให้ ล. ชำระหนี้เงินแก่ จก. คำพิพากษาก็ไม่มีผลผูกพันศาลในคดีล้มละลาย ล. มิได้เป็น จก. ตาม ม. ๘(๒) จก. ไม่มีสิทธินำมูลหนี้มาฟ้องขอให้ล้ม (๑๕๕๐๖/๒๕๕๘)

๕. การจัดการทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้

- ไม่ว่าคู่กรณีจะรู้หรือไม่ว่านิติกรรมมีวัตถุประสงค์ต้องห้ามตามกฎหมาย.ตกเป็นโมฆะ และผู้คัดค้านรับจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของ ล. ๑ ไว้โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนในเวลาที่ยังไม่ประกาศคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินของ ล. ๑ เด็ดขาดในราชกิจจานุเบกษา และไม่ทราบว่า ล. ๑ ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินเด็ดขาดตามราชกิจจานุเบกษาก็ตาม ผู้คัดค้านก็ไม่อาจยกความสุจริตขึ้นอ้างเพื่อมีผลเป็นการลบล้างบทกฎหมายได้ (*๑๐๖๕๖/๕๘* และ *๕๖๗๗/๖๐*)

อย่างไรก็ตาม ม. ๒๔ ไม่ได้ห้ามลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์สินจัดการทส. ของผู้อื่นหรือกระทำการแทนผู้อื่น (๔๘๕๖/๓๓)

- ม. ๒๔/๑ และ ม. ๑๗๓/๑

๕.๒ จ.พ.ท. แต่ผู้เดียวมีอำนาจจัดการทรัพย์สิน

และกิจการของลูกหนี้ (ม. ๒๒)

- เป็นการกระทำเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไปเท่านั้น
- การจัดการทส.ตาม ม. ๒๒(๑) รวมถึงการที่ จ.พ.ท. ใช้สิทธิติดตามเอาทรัพย์สินของลห.จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิยึดถือไว้ด้วย (๕๖๕๖/๕๘)
- ม. ๑๒๐; การที่ ลห. ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ไม่มีผลทำให้ ค. รับผิดตาม ส. ที่ ลห. มีอยู่ระงับสิ้นไป (๑๑๒/๕๓)
- เมื่อ ล. ถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้ว อำนาจในการรับชำระหนี้ย่อมตกแก่ จ.พ.ท. ตาม ม. ๒๒(๒) หาก ลห. ของ ล. ยังคงทำการชำระหนี้แก่ ล. หรือตัวแทนของ ล. หนี้ดังกล่าวยังไม่ระงับเพราะถือไม่ได้ว่าเป็นการชำระหนี้โดยชอบตาม ป.พ.พ. ม. ๓๑๕ (๗๕๖๖/๔๔)

๕.๓ การดำเนินคดีแทนลูกหนี้

ม. ๒๒ (๓) และ ๒๕

- ทั้งนี้ โดยไม่ต้องคำนึงว่า จห. จะได้ทราบว่า ลห. ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้วหรือไม่ (๒๖๓๔/๓๕)
- การที่ ล. ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาฎีการวม ๓ ครั้ง คำร้องดังกล่าว จึงเป็นคำร้องที่ไม่ชอบ เพราะเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจตาม กฎหมาย (๑๒๖๗/๕๘)
- คดีใดๆ หมายถึง เฉพาะแต่การฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีแพ่งที่เกี่ยวกับทส. ของลห. เท่านั้น ไม่รวมไปถึงการฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีอาญาด้วย (๓๑๒๘-๓๑๒๙/๕๒)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๑๓/๒๕๖๒

คดีนี้ในส่วนฟ้องขับไล่จำเลยออกจากอาคารที่เช่าเป็นการบังคับ
แก่จำเลยโดยตรง จึงมิใช่คดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย จพท.
ของจล.จึงไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนจล. ในส่วนนี้ ส่วนคดีขอให้
บังคับ จล.ชำระค่าเสียหายเป็นคดีที่ต้องจ่ายทส.จากกองทส.ของ
จล. หาก จล.แพ้คดี จึงเป็นคดีเกี่ยวกับทส.ของจล.ซึ่งจพท.ของจล.
มีอำนาจเข้าว่าคดีแทนจล.เฉพาะส่วนนี้...

คำพิพากษาศฎีกาที่ ๑๖๑๓/๒๕๖๒ (ต่อ)

เมื่อจพท.ของจล.แถลงไม่ยื่นฎีกาคดีส่วนนี้ จึงคงเหลือแต่คดีฟ้อง
ขับไล่จล.ออกจากอาคารที่เช่าเท่านั้น ซึ่งจล.ขอขยายระยะเวลายื่น
ฎีกาและศ.ชั้นต้นอนุญาตให้จล.ยื่นฎีกาได้ภายในวันที่ ๒๘ ธ.ค.
๖๐ ที่จล.ยื่นฎีกาเมื่อวันที่ ๒๖ ม.ค.๖๑ จึงเกินกำหนดระยะเวลาที่
ศ.ชั้นต้นอนุญาต จล.ไม่อาจยื่นฎีกาในระยะเวลาที่ศ.ชั้นต้นขยาย
ให้แก่จพท.ของจล.ได้ เพราะการขยายระยะเวลาให้จพท.ของจล.
เป็นการขยายระยะเวลาในส่วนคดีเรียกค่าเสียหายที่จพท.ของจล.
มีอำนาจดำเนินคดีแทนจล.ตามม.๒๒(๓) และ ๒๕ เท่านั้น เมื่อ
จล.ยื่นฎีกาเกินกำหนดจึงเป็นฎีกาที่ไม่ชอบ

๕.๓ การดำเนินคดีแทนลูกหนี้ (ต่อ)

- ตามบทบัญญัติ ม. ๒๒ (๓), ๒๔ และ ๒๕ เมื่อ ลห. ถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ลห. ไม่มีอำนาจต่อผู้คดีใดๆ ไม่ว่าในชั้นพิจารณาหรือชั้นบังคับคดี
- การร้องขอให้งดการบังคับคดีเป็นการต่อผู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทส. ของ ลห. อย่างหนึ่ง ล. ทั้งสองจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้อง (๒๒๑๕๔/๕๕)
- การร้องคัดค้านการขายทอดตลาดทรัพย์สินเป็นการต่อผู้คดีใดๆ หรือการกระทำใดๆ เกี่ยวกับทส. ของ ลห. อย่างหนึ่งซึ่งเป็นอำนาจของ จพท. (๖๔๓๔/๕๗)

๕.๓ การดำเนินคดีแทนลูกหนี้ (ต่อ)

- อำนาจตาม ม. ๒๒ (๓) และ ๒๕ เป็นอำนาจเฉพาะของ จ.พ.ท. โดยแท้ ดังนั้น แม้ จ.พ.ท. จะไม่ขอเข้าดำเนินคดีแทน ลูกหนี้หรือ ล. ก็จะสามารถดำเนินคดีต่อไปไม่ได้ (๖๕๐/๑๒ และ ๑๐๒๕๘/๕๕)
- อย่างไรก็ตาม ม. ๒๒ มิได้ห้ามลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ในการใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือคำสั่งอื่นใดของศาลในคดีล้มละลายหรือคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีล้มละลายที่ลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์ รวมตลอดถึงการยื่นคำร้องคัดค้านการกระทำหรือคำวินิจฉัยของ จ.พ.ท. ในคดีดังกล่าว เว้นแต่จะต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลล้มฯ (๓๒๐๕/๕๘)

๕.๓ การดำเนินคดีแทนลูกหนี้ (ต่อ)

- การจะเข้าว่าคดีหรือไม่เป็นดุลพินิจของ จ.พ.ท. (๕๔๔๐/๓๓)
- และหาก จ.พ.ท. มีคำขอประการใดแล้ว ศาลก็มีอำนาจพิจารณาสั่งได้ตามที่เห็นสมควรเช่นกัน (๒๕๖๕/๕๓)
- เมื่อปรากฏว่า จก. ยื่นคำขอรับชำระหนี้ของ ล. ๑ ไว้ในคดีล้มละลายด้วย การพิจารณาคดีของ ล. ๑ ต่อไปจึงไม่เป็นประโยชน์ (๒๒๒๒/๑๓)
- ม. ๕๓

๕.๔ การห้ามเจ้าหน้าที่ฟ้องคดีแพ่งอันเกี่ยวกับ

หนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ได้ (ม. ๒๖)

- อย่างไรก็ตาม ถ้ามิใช่หนี้เงิน แต่เป็นกรณีที่เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ปฏิบัติตามสัญญา จห. ก็ต้องแจ้งให้ จ.พ.ท. ปฏิบัติตามสัญญานั้นแทน ลูกหนี้ตาม ม. ๒๒ (๑) เว้นแต่เป็นกรณีที่ ลห. ต้องปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามสัญญาด้วยตนเอง และผิคนัดอันถือว่าเป็นการโต้แย้งสิทธิ จห. ย่อมมีสิทธิฟ้อง ลห. ต่อศาลที่มีเขตอำนาจ
- เมื่อ จก. ฟ้องขอให้บังคับ ล. ส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนโดยมิได้เรียกร้องค่าเสียหายอื่นจาก ล. เป็นการขอให้บังคับ ล. ชำระหนี้ส่งมอบ ทส. เฉพาะสิ่งและเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาทส. ของ จก. คืน เป็นหนี้ที่มีอาจขอรับชำระหนี้ในคดีล้มได้ จก. ย่อมมีอำนาจฟ้อง ล. ตามปวิพ.ม. ๕๕ ประกอบพรบ.ล้ม ม. ๒๖ (๒๖๕๐/๕๐)

๕.๔ การห้ามเจ้าหน้าที่ฟ้องคดีแพ่งอันเกี่ยวกับ

หนี้ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ได้ (ม. ๒๖) (ต่อ)

- ส่วนฟ้องที่ขอให้เพิกถอน โฉนดที่ดิน เพิกถอนนิติกรรมการให้และขับไล่ ล. ๑ มิใช่หนี้เงินที่อาจขอรับชำระได้ในคดีล้มละลาย จก. จึงฟ้อง ล. ๑ ใน ข้อหาดังกล่าวได้โดยตรง (๑๑๒๐๑/๕๗)
- คดี จก. ในส่วนที่ฟ้องขับไล่ ล. ออกจากที่ดินและบ้านพิพาทอันเป็น ทส. ของ จก. ไม่เกี่ยวกับ ทส. ของ ล. โดยตรง จึงไม่อยู่ในอำนาจ จ.พ.ท. ที่จะ ดำเนินคดีแทน ล. ล. ย่อมมีอำนาจต่อสู้คดีโดยลำพัง; ค่าเสียหายดังกล่าวจึง เป็นมูลหนี้อันเกิดจากการกระทำละเมิดของ ล. ที่เกิดขึ้นภายหลังที่ศาลมี คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว จก. ชอบที่จะฟ้อง ล. ซึ่งเป็น ลห. ในคดี ล้มละลายได้โดยตรง ไม่อาจฟ้องจพท. เป็น ล. แทน ลห. หรือเข้าดำเนินคดี นี้แทน ล. (๑๕๓๒๐/๕๘; ข้อสอบ สมัย ๗๐)

สมัย ๖๑

แดงเป็นโจทก์ (จก.) ฟ้องจพท.ของคำต่อศาลแพ่งว่า จก.ทำสัญญาจะซื้อที่ดินบางส่วนเนื้อที่ ๕๐ ตร.วา ของที่ดินมีโฉนดจากนายคำราคาหนึ่งล้านบาท จก.ชำระราคาที่ดินให้แก่คำครบถ้วนแล้วในวันทำสัญญาและคำตกลงจะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่จก.เมื่อแบ่งแยกโฉนดที่ดินเรียบร้อยแล้ว แต่เมื่อแบ่งแยกโฉนดที่ดินเสร็จ คำอุทธรณ์ล้มล้างพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเสียก่อน จก. จึงยื่นคำขอต่อจำเลยให้ปฏิบัติตามสัญญาแทนคำ แต่จำเลยสั่งยกคำขอเพราะไม่เชื่อพยานหลักฐานของจก. ขอศาลพิพากษาบังคับให้จำเลยจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้แก่จก.ตามสัญญา หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาของศาลแทนการแสดงเจตนา...

สมัย ๖๑

ศาลแพ่งตรวจคำฟ้องของจก.แล้วมีคำสั่งว่า การที่จำเลยซึ่งเป็นจพท.ของ นายคำมีคำสั่งปฏิเสธไม่โอนที่ดินให้แก่จก.ตามสัญญา หากจก.ได้รับความเสียหายก็ชอบที่จะไปยื่นคำร้องต่อศาลในคดีล้มละลาย เพื่อมี คำวินิจฉัยต่อไปมิใช่มาฟ้องยังศาลอื่น จึงไม่รับฟ้อง คืบค่าขึ้นศาลทั้งหมด ให้แก่จก.

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งศาลแพ่งที่ไม่รับฟ้องของจก.ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบสมัย ๖๑

- อ้าง มาตรา ๒๖ และ ๒๗ จากบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวมีความหมายว่า เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ห้ามมิให้เจ้าหนี้ฟ้องคดีแพ่งอันเกี่ยวกับหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระได้เท่านั้น โดยจะต้องขอรับชำระหนี้ต่อจพท.ตามวิธีการที่ได้บัญญัติไว้ในพรบ.ล้ม แต่ห้ามเฉพาะหนี้เงิน
- ส่วนหนี้ตามฟ้องที่จะต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแก่กันซึ่งจก. ในฐานะเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระหนี้ต่อจพท.ได้ เพราะมิใช่หนี้เงิน จึงหาได้อยู่ในบังคับที่ห้ามมิให้ฟ้องแต่อย่างใดไม่ การที่จำเลยในฐานะจพท.ของนายคำซึ่งมีอำนาจแต่ผู้เดียวที่จะจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไปตาม ม.๒๒(๑) ปฏิเสธสิทธิของจก. โดยยกคำขอของจก. ย่อมมีผลเป็นการโต้แย้งสิทธิ¹

ธงคำตอบสมัย ๖๑ (ต่อ)

ของจก.ตามป.วิ.พ.ม.๕๕ จก.จึงมีอำนาจฟ้องจล.ต่อศาลแพ่งเป็นคดีนี้ได้

- การที่จก.ยื่นฟ้องจล.ต่อศาลแพ่งก็มีใช้การร้องขอต่อศาลเพื่อให้กลับหรือแก้ไขคำวินิจฉัยของจพท. ตามพรบ.ล้มฯ ม. ๑๔๖ คดีของจก.จึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องดำเนินการในคดีล้ม ดังนั้น คำสั่งศาลแพ่งที่ไม่รับฟ้องจก.จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เทียบ ฎ. ๖๘๖/๒๕๕๑)

ข้อสอบ สมัย ๓๐: จก.ยื่นคำฟ้องต่อศาลแพ่งว่าจำเลยทำสัญญาเช่าที่ดินจาก จก. เป็นเวลา ๓ ปี ครบกำหนดแล้ว จก.มีหนังสือบอกกล่าวให้จำเลยพร้อมบริวารออกจากที่ดินจก. แต่จำเลยเพิกเฉย ขอศาลพิพากษาขับไล่จำเลยพร้อมบริวารออกจากที่ดินของ จก. จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า ส.เช่าระหว่าง จก. กับจำเลยเป็นส.ต่างตอบแทนพิเศษยิ่งกว่าส.เช่าธรรมดา โดยมีข้อตกลงให้จำเลยปรับปรุงสภาพที่ดินตามแบบที่กำหนด และให้สิทธิจำเลยใช้ประโยชน์จากที่ดินมีกำหนดรวมทั้งหมด ๑๐ ปี ล.ได้ปรับปรุงสภาพที่ดินตามแบบที่กำหนดแล้ว ล. เพิ่งใช้ประโยชน์จากที่ดินเพียง ๓ ปี จก. ไม่มีอำนาจฟ้อง ขอให้ยกฟ้อง และขอศาลบังคับให้ จก. ไปจดทบ.การเช่าที่ดินดังกล่าวต่อพนักงานจนท. เป็นเวลา ๗ ปี ให้แก่ ล. จก.ให้การแก้ฟ้องแย้งว่า จก. ไม่เคยมีข้อตกลงกับ ล.เป็นพิเศษ นอกเหนือจากส.เช่า ล.ไม่มีสิทธิขอบังคับให้จดทบ.การเช่า ขอให้ยกฟ้อง

เมื่อคดีเสร็จการพิจารณา ศาลแพ่งวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงได้ความตามที่ จก.และล. รับกันว่า ศ.ล้มมีคำสั่งพท.ของ ล.เด็ดขาดก่อนจก.ฟ้องคดีนี้ ๑ เดือน ดังนั้น จพท. แต่ผู้เดียวมีอำนาจในการฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทส.ของลห. ล.ต้องห้ามมิให้กระทำการใดๆ เกี่ยวกับทส.หรือกิจการของตน จึงให้เพิกถอนคำสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้ง รวมทั้งกระบวนการพิจารณาหลังจากนั้นทั้งหมด หมายถึงและสั่งสำเนาคำฟ้องให้จพท. ของ ล. เข้ามาแก้คดีต่อไป

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลแพ่งที่ให้เพิกถอนคำสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้ง รวมทั้งกระบวนการพิจารณาหลังจากนั้นทั้งหมด หมายถึงและสั่งสำเนาคำฟ้องให้จพท.ของ ล. เข้ามาแก้คดีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ สมัยที่ ๗๐

คดี จก.ใน ส่วนที่ฟ้องจับได้ ล.พร้อมบริวารออกไปจากที่ดินของ จก. ไม่เกี่ยวกับ ทส.ของ ล. จึงไม่อยู่ในอำนาจของจพท.ตาม ม. ๒๒(๓) และ ล.ไม่ต้องห้ามตาม ม.๒๔ ล. ย่อมมีอำนาจให้การต่อสู้คดีได้โดยลำพัง ดังนั้น การที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้เพิกถอน คำสั่งรับคำให้การรวมทั้งกระบวนการพิจารณาหลังจากนั้นทั้งหมด หมายเรียกและส่งสำเนาคำฟ้องให้จพท.ของ ล.เข้ามาแก้คดีจึง ไม่ชอบด้วยกม. ศาลแพ่งจะต้องวินิจฉัยคดีต่อไปว่า จก.มีอำนาจ ฟ้องจับได้ ล.พร้อมบริวารออกจากที่ดินของจก.ตามฟ้องหรือไม่

ชงคำตอบ สมัยที่ ๗๐ (ต่อ)

- สำหรับฟ้องแย้งของจำเลยนั้น เป็นการขอให้บังคับ จก.จด ทะเบียนสิทธิการเช่าที่ดินตามส.ต่างตอบแทนพิเศษยิ่งกว่า ส.เช่าธรรมดาอันเป็นประโยชน์ในทางทรัพย์สินของ ล. กรณี จึงเป็นเรื่องที่ล.ใช้สิทธิฟ้องร้องเกี่ยวกับทส.ของ ล.หลังจาก ล. ถูกพทเค็ดขาดแล้ว ซึ่งเป็นอำนาจของ จพท.ตามม. ๒๒(๓) ดังนั้น การที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งรับฟ้องแย้ง รวมทั้งกระบวนการพิจารณาหลังจากนั้นเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับ ฟ้องแย้งจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (เทียบ ฎ. ๑๕๓๒๐/๕๘)

ข้อสอบ สมัย ๖๕

จพท.ยื่นคำร้องต่อศาลล้มว่า นายคำ จห.รายหนึ่งแจ้งว่า หลังจากศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของ ล. เด็ดขาดและยังไม่หลุดพ้นจากการล้มละลาย ล. จดทะเบียนโอนขายที่ดิน ๑ แปลง ให้แก่แดงในราคาต่ำเกินสมควร ขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนโอนขายที่ดินดังกล่าวระหว่าง ล. กับ แแดง หาก ล. และแดงไม่ดำเนินการ ขอให้ถือเอาคำสั่งศาลแทนการแสดงเจตนา ล. ไม่ยื่นคำคัดค้าน ส่วนแดงยื่นคำคัดค้านว่า ซื้อที่ดินพิพาทจาก ล. โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนตามราคาในท้องตลาด อีกทั้งผู้ร้องยื่นคำร้องเมื่อพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่นายคำเจ้าหนี้รู้ว่า ล. โอนขายที่ดินให้แก่ตน คดีขาดอายุความ ขอให้ยกคำร้อง

ข้อสอบ สมัย ๖๕ (ต่อ)

ศาลไต่สวนพยานผู้ร้องและผู้คัดค้านเสร็จแล้ววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่าแดงซื้อที่ดินจาก ล. โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนตามราคาในท้องตลาด อีกทั้งผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลเมื่อพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่นายดำเจ้าหนี้รู้ว่า ล. โอนขายที่ดินให้แก่นายแดง คดีของผู้ร้องขาดอายุความตาม ม. ๑๑๓ ประกอบ ป.พ.พ. ม. ๒๔๐ จึงให้ยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งยกคำร้องดังกล่าวของศาลล้มชอบด้วย

กฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ สมัย ๖๕

- การ ล. โอนขายที่ดินเป็น โฉมะตาม ม. ๒๔ ประกอบ ปพพ.ม.๑๕๐ เมื่อนิติกรรมการขายที่ดินเป็น โฉมะยอมเสียเปล่า ล. ยังเป็นเจ้าของที่ดิน; การที่ จพท. ยื่นคำร้องขอให้ศาลเพิกถอนการจดทะเบียน. โอนขายที่ดินระหว่าง ล. กับแดง จึงเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาคืนซึ่ง ทส. ของ ล. จากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิที่จะยึดถือไว้ตาม ม. ๒๒ ประกอบ ปพพ.ม. ๑๓๓๖ ซึ่งไม่มีอายุความ กรณีมิใช่เป็นการฉ้อฉลที่ ล. ได้กระทำก่อนถูกพิทักษ์ทส.ตาม ม. ๑๑๓ ซึ่ง จพท. จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในอายุความ ๑ ปี ตาม ปพพ.ม. ๒๔๐ นับแต่วันที่คำ จห. ผู้เกี่ยวข้องได้รู้ต้นเหตุอันเป็นมูลให้เพิกถอน จพท. ผู้ร้องขอที่จะยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนฯ ได้ (๓๓๔๕/๕๕) ดังนั้น คำสั่งยกคำร้องของศาลล้มๆ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย